

REVISTA ECONOMICĂ

ORGAN FINANCIAR-ECONOMIC

Organul oficial al asociațiunii institutelor financiare românești din Ardeal, Banat, Crișana și Maramurăș „SOLIDARITATEA” Sibiu.

Apare odată pe săptămână.

Redacțiunea și administrațiunea: Sibiu, Strada Bayer Nr. 1-3.

Abonamentul pe an: în țară: pentru autorități, bănci și întreprinderi Lei 500 —; pentru particulari Lei 400 —; pentru cooperative, funcționari publici, de bancă și comerciali Lei 300 —. În străinătate Lei 800 —. Taxa pentru inserțiuni: de fiecare în Lei 6 —

Director: **Constantin Popp.**

Redactor: **Dr. Mihai Veliciu.**

Sumarul:

Cartele de condițiuni la bănci. — Intre două feluri de școale. — Cumpărările-vânzările pe rate. — Situația. — Orele de lucru la băncile din capitală. — Ante-proiectul noului Codice de Comerț al României. — *Cronică*: Concentrarea băncilor săceuiești d'n Ardeal. Prima Cassă de păstrare fimișoreană. Recolta grâului și a porumbului. Uzinele de fier Reșița. Producțiunea aurului în România în 1927. Asociația pentru știința asigurărilor. Camera de comerț și industrie, Lugoj. Uzinele electrice ale României. Banca Generală Europeană. Situația sumară a Băncii Naționale. — Cursul Valorilor la București.

Cartele de condițiuni la bănci.

Băncile noastre, în special cele din Ardeal și Banat, au făcut dela terminarea războiului încoace o evoluție foarte frumoasă. Progresele realizate se remarcă nu numai în amploarea, ci și în *genul* afacerilor, îmbrățișând mai toate băncile noastre afaceri, cari mai înainte nu erau prea răspândite la băncile din provincie.

Astfel afacerile pasive de bancă au fost cunoscute înainte de războiu aproape numai de băncile mari din Capitală, fiind practizate de celelalte într'un grad mai mult ca modest. Ba majoritatea băncilor din provincie cunoștea numai afacerile de împrumut și de depunere, adică așa numitele afaceri *active* de bancă, cari erau conduse de principiul vechiu irefutabil, ca să dai mai scump și să primești bani spre păstrare mai ieftin, decât cum îi dai.

Afacerile *pasive* de bancă, adică acelea unde nu e vorba de împrumutare de bani, contra dobândă — nici în sensul ca banca să devie creditoare, și invers, — ci acele operațiuni bancare, cari se mărginesc numai la prestarea unui serviciu din partea băncii, contra comision sau

provizie ca: asemnările, emiterea de cereuri și acreditive în variantele lor forme, incassourile etc. au crescut la o însemnătate în viața noastră bancară numai după războiu. Cu operațiuni de acest gen s'a familiarizat și publicul celor mai mici piețe bancare, recunoscând realele servicii prestate de bănci. După războiu a fost nesiguranța mijloacelor de comunicație, și sistarea giro-conturilor poștale ș. a., cari au dat primul imbold publicului de a face uz de serviciile băncilor, pentru remitere de bani — de exemplu. Tot mizeriile căilor de comunicație și stările grele economice au făcut ca publicul să se folosească într'o măsură mai largă de serviciile de incasă ale băncilor noastre.

Rentabilitatea așa numitelor afaceri pasive a fost recunoscută de mult de către băncile din străinătate, cari au pus mare pond pe dezvoltarea lor, spesând mult pentru reclamă și alte mijloace, cari erau menite să atragă publicul. În felul acesta au ajuns multe bănci din străinătate în situație de a-și acoperi, deși nu întotdeauna în întregime, dar incontestabil o parte însemnată ale cheltuielilor generale de administrație numai prin comisioanele percepute din afacerile pasive.

La noi încă s'a ajuns la convingerea, că afacerile pasive, merită multă atențiune, pe lângă toate că sunt de natură a sporii speșele aparatului administrativ. În fond însă totuși acopere chiar și celelalte speșe, așa că pe lângă partea ideală — de a acapara o clientelă cât de numeroasă, care să aducă cu timpul și alte afaceri mai remuneratoare, — a fost și partea materială — de a sporii venitele, — de cari au fost conduse băncile noastre.

În nizuințele acestea, băncile noastre s'au folosit de toate mijloacele comerciale, făcând de multe-ori o concurență nejustificată de împrejurări și acordând clienților altor bănci favoruri mai mari la afaceri ocazionale — cari de multe-ori se făceau numai incidental la altă bancă de cătră client, — ca la clientela lor proprie, care toate afacerile lor le concentrează la o unică bancă. Aceasta de multe-ori numai cu scopul de a atrage pentru anumite operațiuni clientela obișnuită a altor bănci. Aceste mici favoruri erau cauza, ca una și aceeași partidă, după felul operațiunilor, întreținea legături deodată cu mai multe bănci, încredințând fiecareia alt gen de operațiuni. Astfel altă bancă era finanțatorul, alta livra valutele și devizele și tot aceeași partidă își făcea asemnările și încasourile prin o a treia bancă. Ori felul acesta de a lucra nu prezenta pentru client decât numai avantaje momentane, iar pentru bănci era o concurență neadmisibilă.

Deci, pentru a evita adoptarea unui sistem de concurență, care nu cadrează deloc cu menirea și prestigiul lor, s'a hotărât de cătră băncile de pe piața Clujului să fixeze condițiuni uniforme pentru anumite operațiuni, stabilindu-se un tarif minimal, obligatoriu pentru toate băncile.

Primul pas în această direcție s'a făcut în anul trecut de cătră băncile autorizate cu încheierea de afaceri de devize; acestea au fixat un tarif comun, pentru remiteri în valute străine. Nu de mult au avut băncile din Cluj o consfătuire, prin care s'a ajuns de comun acord ca să fixeze un tarif minimal — obligatoriu pentru toate băncile semnatare — și pentru celelalte operațiuni, ca: asemnări în intern, emitere de cecuri, acreditive (simple și documentare) și incasso. Tariful s'a fixat, luându-se de bază mărimea sumei (până la Lei 200.000 un tarif mai mare, iar la sume peste Lei 200.000 un tarif mai inferior) și localitatea; privitor la localitate s'au stabilit 3 grupe: I București, II localitățile unde Banca Națională a României are sucursale și agenții, (în acest grup intră și orașele, unde se vor deschide sucursale, sau agenții de cătră Banca Națională) și III celelalte orașe din interiorul țării.

Condițiile fixate pentru aceste operațiuni s'au acceptat cu unanimitate de

cătră toate băncile din Cluj, urmând ca să fie ratificată convenția și de Consiliul de administrație, respectiv Centrala unora, cari întrețin numai filiale în Cluj. De prezent lipsește numai adesiunea unei unice bănci, care își va deschide în timpul apropiat sucursala la Cluj și întrucât va intra și aceasta în cartel vom ajunge în situația aceea la Cluj, ca fiecare bancă să lucreze după un tarif comun. Cartelarea aceasta — care se extinde numai la afacerile pasive — se face numai așa, dacă toate băncile de pe piață se supun acestui tarif, fiindcă numai așa se poate atinge scopul dorit de inițiatori.

Până acum nici publicul și nici presa nu s'a ocupat cu mișcarea aceasta, nefiind încă informat pe deplin de cele ce se pregătesc. Desigur, se vor afla mulți, cari judecând lucrurile dela distanță vor face obiecțiuni contra acestui curent și vor privi atitudinea băncilor din Cluj, cu aceeași ochi, cu cari se privesc în general toate nizuințele de cartelare.

Inițiativa luată de bănci nu trebuie însă confundată cu scopurile monopolistice ale cartelelor și trusturilor, cari de multe-ori nu au în vedere interesele publicului. Odată băncile nu au fixat un tarif, care să fie mai mare, decât acela de până acum. Fixarea unui tarif uniform e adevărat, că nu mai procură clientului nici un avantaj ca să-și facă operațiunile bancare prin mai multe bănci. Aceia însă, că clientul își concentrează toate afacerile sale la o unică bancă, este numai în folosul său propriu, dat fiind că bonitatea unui client — și astfel creditul ce-l merită — se poate mai ușor judeca de acea bancă, prin care își rulează toate afacerile sale și în timpuri grele poate fi mai bine ajutat acel client, care și în bine și în rău s'a sprijinit de aceeași bancă. Dealtfel de a întemeia o legătură de bancă, este de multe-ori o chestie de încredere, pentru client și nu o chestie de condiții.

Prin cartelare, nu s'a eliminat complet concurența, — s'a pus capăt numai unei concurențe nedemnă de bănci; va exista și pe mai departe acea concurență loială, care se va evidenția în emularea băncilor de a servi clientela cât se poate de prompt și exact.

În fine cartelele de condițiuni între bănci există de mult în străinătate, unde

fiecare piață bancară din întreagă Europa Centrală și de Vest își are tariful său uniform, stabilit de asociația băncilor, după referințele locale.

Inițiativa luată de băncile din Cluj poate servi de îndemn și pentru celelalte piețe, fiind cartelarea relatată mai sus de folos atât pentru bănci, cât și pentru clienții lor.

Cluj.

Dr. Traian Nichiciu.

Între două feluri de școale.

De puțin timp avem o nouă lege a învățământului secundar. Nimeni nu contestă necesitatea acestei legi, însă credem că mult mai potrivit ar fi fost ca reforma școlară să înceapă cu învățământul profesional. Candidații în învățământ odată cu țara mărîtă am făcut un salt aproape mai mare decât puterile noastre. De unde vechiul regat avea un număr restrâns de școale secundare, câte una în fiecare capitală de județ, cu excepția câtorva centre mai mari, înzestrate cu un corp profesoral de mâna întâia, vedem că după războiu, atât în aceste, cât și în nouile provincii s'au înființat școale peste școale. Azi nu numai reședințele de județ au un liceu, dar o școală secundară, un gimnaziu după cum se va numi de-acum înainte, găsim și în comune urbane de 3—4000 locuitori și chiar în cele rurale.

Pentru a da un nivel cultural mai înalt liceului, printr'o selecționare mai îngrijită a candidaților și probabil pentru a forma în viitor profesioniști mai culți în comerț — încercare veche care s'a văzut de mult că a dat greș — statul a înființat și o sumedenie de școale comerciale de toate gradele, răspândite pe întreaga suprafață a țării, cât mai corespunzător necesităților economice sau chiar după cum au cerut-o interesele electorale. Lăsăm la o parte felul cum se pregătesc tinerii în aceste școale pentru viața economică. Ne interesează deocamdată numai repartizarea și plasarea lor pe ramuri de activitate. Pentru cei cari s'au ocupat de această problemă cred că e notorie constatarea că 80% dintre absolvenții școalelor comerciale se plăsează ca aspiranți de funcționari pe viață în birourile băncilor și a celorlalte feluri de societăți. E foarte rar cazul când se

dedică comerțului. Excepțiile le formează străinii. Deși e un exemplu nu tocmai recent, pot spune că din seria mea de 25 de absolvenți numai patru au îmbrățișat cariera comerțului, dintre cari trei erau evrei — toți câți erau în serie. Situație, cu atât mai neexplicabilă, cu cât între elevi erau fii de comercianți și industriași români și cu cât unii dintre profesori cu multă experiență și tact căutau să ne infiltreze spiritul omului de afaceri. Mai e de notat că această școală comercială funcționa în unul din cele mai active porturi din țară, unde aveam deci un mediu prielnic.

Unde se vor plasa cu timpul atâția absolvenți, când necesitățile vor fi aproape saturate în bănci, societăți diverse, învățământ comercial, administrație în armată și finanțele statului? Zilele trecute în cabinetul unui director de bancă, tatăl unei absolvente de școală comercială se rugă insistent să i se primească fiica în serviciu, recomandându-o că are notă zece la franceză, germană, italiană etc. Ne având locuri, directorul i-a recomandat să facă d-rea practică într'o casă de comerț, unde se va putea plasa cu timpul, destul de bine.

În timpul din urmă faimosul institut superior de agricultură dela Herăstrău și-a serbat jubileul de 75 de ani, ocaziune cu care s'au ținut o mulțime de cuvântări, în cari s'au arătat joloasele pe cari le-a adus această școală înaltă agriculturii românești, deci patriei; pregătirea care s'a dat multora ce au trecut pe acolo și ajunși oameni cu frumoase situații, unii chiar la mari demnități. Totuși cred că acest prilej, acest eveniment n'a provocat prea mult entuziasm în tineretul nostru. Dacă azi avem aproximativ 150 școale comerciale de toate gradele nu știu dacă numărul școalelor de agricultură trece de 20 și aceasta într'o țară eminentemente agricolă, unde trei sferturi din populațiune se ocupă cu agricultura, aproape în fiecare capitală de județ e câte o școală superioară de comerț, unde se admit elevi cu 4 clase de liceu, în agricultură numai la Roman găsim o școală echivalentă. Răul pornește dela guvernanți, cari nu încurajază aceste școale și nu înființează altele și poate mai mult din partea populațiunii dela țară, care ține morțiș ca fiii să se facă „domni”.

la oraș, că-i mai ușor. În concepția acestora, un fiu de agricultor, cu o școală medie de agricultură, care echivalează cu 8 clase de liceu sau cu școala comercială superioară, care s'ar ocupa serios de agricultură lucrând rațional chiar și câteva jugăre de pământ și ar ajunge la o frumoasă situație, nu contează nimic. Cu cine s'ar putea organiza la noi o „bătălie a grâului“, dusă cu atâta tenacitate și succes de Italiani?

Pe lângă lipsa de școale, va mai fi și lipsa de propagandă pentru acest fel de învățământ. Multe școale se populează în străinătate prin propagandă. Se țin conferințe, se trimite cu poșta amatorilor o mulțime de broșuri cu ilustrațiuni foarte îngrijit lucrate, multe în colorii, cari ispitesc și aprind curiozitatea și imaginația tânărului. Se dau burse — în burse suntem țări și noi, dar sunt mai întotdeauna rău distribuite — și tratament aproape părintesc în școale. S'a văzut și la noi propagandă prin afișe pentru aviație, de felul căreia cred că fiecare și-a făcut o părere nu tocmai măgulitoare pentru această instituție.

Toți cari se gândesc la viitorul economic al țării noastre, o vor lăsa mai domol cu școalele secundare și comerciale și vor face propagandă pentru agricultură îndemnând tinerii către școalele respective, cerând totodată insistent să se înființeze câte mai multe din acestea.

Sibiu.

I. N. Bratu.

Cumpărările-vânzările pe rate.

Cumpărările-vânzările pe rate, adică pe lângă plăți făcute în anumite intervale și sume, au luat și în țara noastră o răspândire destul de mare.

Se cumpără și se vând pe rate: mașini agricole, mașini de scris, mașini de cusut, mobile, automobile etc. etc.

Sunt chiar și societăți de construcție, cari construiesc și vând case pe rate. Cumpărătorul deja cu plata ratei prime intră în posesiunea obiectului, urmând ca restul prețului să fie vărsat în rate, în curs de mai mulți ani.

La toate vânzările acestea vânzătorii, de regulă, își rezervă dreptul de proprietate asupra obiectelor vândute, până la plata integrală a prețului, întrucât firește, cumpărătorul nu este în situație să ofere o altă garanție materială corespunzătoare.

Comerțul pe rate a luat o răspândire extraordinară de mare, mai ales în Statele Unite ale Americii de Nord, unde se poate obține, pe rate, absolut tot, ceea ce nu servește direct consumului momentan.

Se naște întrebarea: este din punct de vedere economic sistemul comerțului pe rate un sistem sănătos?

Apărătorii sistemului spun, că dupăcum înlesnirile de credit acordate producătorilor — fabricanților etc., au avut o înrăurire covârșitoare bună asupra producției, tot astfel, un credit rațional, aprobat consumatorilor nu poate avea decât același efect bun asupra producției.

Aserțiunea aceasta se bazează pe faptul, ca creditul individual aplicat rațional, ridică standardul vieții beneficiarului și-l îmboldește să lucreze și să producă mai mult. Căci este știut: consum mare însemnează producție mare și producția mare asigură mari posibilități de muncă și deci de câștig.

Nu mai puțin adevărat este însă, că posibilitatea de a procura anumite obiecte, cu înlesniri de plată, pe rate, îndeamnă pe mulți să-și procure lucruri, de cari se puteau și lipsi, deci lucruri de prisos.

Se iau astfel adeseori angajamente îngreunătoare pentru cumpărător, cari neputându-se ține, se soldează totdeauna cu o pierdere materială pentru acesta.

O anchetă întreprinsă de „Societatea pentru organizarea binefacerilor“ din New-York, asupra efectelor cumpărărilor pe rate, a dovedit apoi, că în multe cazuri, prețul obiectelor cumpărate pe lângă plată în rate, a fost fixat exagerat, peste valoarea reală și că multe din obiecte au fost deja uzate și aproape nefolosibile încă înainte de a fi fost plătit integral prețul lor.

Din motivele acestea în Anglia comerțul pe rate, ca unul care contribuie, promovează în clasele sociale mai sărace tendința de a se încărca cu datorii, a fost mult combătut și efectele morale ale acestui sistem au fost declarate deadreptul ca păgubitoare.

O generalizare a sistemului de cumpărări-vânzări pe rate, mai ales în țări încă la începutul consolidării lor, cum este și țara noastră, prin urmare, nu este de dorit.

După Gilbert C. Layton, redactorul revistei „Economist“ din London, care se ocupă cu problema aceasta, cumpărările pe rate, pot fi considerate ca raționale, sănătoase din punct de vedere economic, numai, întrucât obiectele acurate constituie pentru cumpărător o investiție de capital, în sensul că înseamnă pentru respectivul o economisire a forțelor sale personale, înlocuind lucrul manual cu lucrul mașinal. Cu alte cuvinte întrucât obiectele cumpărate sunt în adevăr și de fapt, „productive“ și se poate aștepta, că într'un fel sau altul „se vor plăti înse-le“.

Situația.

Răsfoind colecția ziarului „Argus” am găsit un interesant expozeu al ziarului „Le Temps” asupra demersurilor făcute în cursul anului 1927 de către Banca Franței și guvernul francez în vederea stabilizării francului.

După îmbunătățirea valorii francului până la o cincime din valoarea aur, s'a intervenit pentru menținerea lui la un curs fix. Ofertele mari de devize începute pe vremea urcării francului francez, au continuat cu toată încetarea urcării cursului lui. Toate aceste devize au fost absorbite de către Banca Franței, creându-și în felul acesta un stoc enorm de rezerve de devize. Pentru acoperirea acestor devize Banca Franței a pus în circulație noi capitaluri franci sub formă de bilete de bancă sau de credite. Temerea că aceste noi emisiuni vor cauza inflațiune n'a fost justificată. Piața a absorbit cu cea mai mare ușurință aceste capitaluri. O parte neînsemnată din acestea s'au reintors la ghișeile Băncii Franței prin organele statului, scărițând în forma aceasta foarte mult sarcinile statului dela bancă. O altă parte a intrat în cassieria Casei de amortizare, prin subscripțiunile de bonuri ale Apărării Naționale. Abundența acestor subscripții a permis acestei case, să aranjeze cu mare ușurință situația datoriiilor ce administra.

Abundența de numerar a redus în mod simțitor dobânda capitalurilor pe termen scurt, iar după ce aceste scăderi au fost consacrate oficial prin reducerea la 4% a scontului Băncii Franței, au avut o influență mare asupra capitalurilor susceptibile de a se plasa pe termen lung. În urma transformărilor acestora cursurile rentelor au început să se urce, înărrindu-se astfel situația creditului public.

Impozitele grele ce apăsau asupra contribuabililor au fost încassate cu mare ușurință rămânând chiar excedente apreciable, cari au permis ameliorarea salariilor funcționarilor publici și acoperirea unor importante cheltuieli suplimentare.

Abundența de numerar, și dobânzile foarte scăzute au ajutat foarte mult comerțul și industria și cu deosebire comerțul de export. Cu toate că prima de export, reprezentată prin diferența dintre puterea de cumpărare a francului în interior față de exterior a dispărut complet, situația comerțului exterior în loc să se înrăutățească, s'a îmbunătățit mult.

La noi lucrările de stabilizare au început prin lansarea mai multor expoze și anume: dl Rector Anghelescu arată foarte amănunțit latura tehnică a stabilizării, Banca Națională și dl guvernator Burileanu iau dispozițiuni — prevăzând chiar penalități — pentru scăderea forțată a dobânzilor.

De remarcat din aceste expoze este următorul pasaj citat de dl guvernator: „Un element important în menținerea dobânzilor la un nivel atât de urcat, e și solidaritatea facilită, ce s'a stabilit între bănci în ce privește lichidarea fără bruscheță a tuturor afacerilor avortate de după războiu, și prin urmare nevoite, de a scoate beneficii cât mai mari din cari să se poată amortiza pierderile din trecut și cele recente”.

Expozele „aplaudă” spiritul de prevedere al băncilor în unele privinți, dar cum această politică de lichidare a fost prea mult încurajată, Banca Națională se simte îndrituită să facă o „dulce” presiune, ca or-

ganele bancare să facă un pas înainte, întru îndeplinirea funcțiunii lor economice în interesul obștesc.

În afară de aceste expoze și a lungilor tratative de împrumut și stabilizare, piața nu s'a ales cu nimic pipăibil. Singure cercurile bursiere și detentorii unor categorii de efecte s'au ales cu câștiguri efective. În colo năcazul este mare în întreaga țară. Amânarea cu atâtă îndemănare a problemei stabilizării până la toamnă, a fost mult ajutată de speranțele mari puse în reușita recoltei. Aceste speranțe au fost scoase la iveală chiar de dl Prim ministru în ultima sa conferință. Optimismul nostru și încrederea prea mare ce o avem în bogățiile noastre naturale, ne face să umblăm pe drumuri pustii.

Împrumutul „Creditului Industrial” este cam greu de înțeles. Care poate fi rostul convertirii scontului de 6% al Creditului Industrial dela Banca Națională cu un împrumut extern de scurtă durată cu 8%, când se știe, că „Creditul Industrial” are plasați acești bani în împrumuturi industriale destul de greoaie cu 9% dobândă?

O afacere strașnică cu subiect de prin America de sud sau Africa, de care numai prin cinematografe vezi, s'a făcut în județul Dâmbovița cu terenurile petrolifere. Anume prin falsificări de acte — ratificate și de parlament — s'au vândut diferitelor societăți străine, terenuri petrolifere de ale statului. Ziarele scriu că, este vorba de pagube de miliarde. Cercetările continuă numai contra Românilor implicați în afacere. Este de necrezut ca inginerii străini, cari au preluat aceste terenuri, să nu fi avut cunoștință că dreptul de proprietate a acestor terenuri este al statului și că ei prin mijloace frauduloase au ajuns în proprietatea acestora. Cercetările ar trebui pornite și în această direcție, și întrucât s'ar adeveri cele afirmate mai sus, pur și simplu ar trebui deposedați de toate drepturile câștigate.

București.

Remizier.

Orele de lucru la băncile din capitală.

Organizațiile de funcționari particulari din capitală, constituiți în front unic, au pornit o acțiune pentru reglementarea orelor de lucru la bănci. Ca rezultat a acestei acțiuni Ministerul muncii printr'o deciziune a impus băncilor din capitală, să observe în timpul verei orarul dela 7—14.

Dispoziția aceasta a atins însă de aproape interesele băncilor, întrucât le stingherea în activitatea lor, în îndeplinirea promptă a obligațiilor lor față de public.

Au pus deci la cale o consfătuire a reprezentanților marilor bănci din capitală și a delegaților organizațiilor de funcționari particulari, consfătuire, ce s'a ținut Marți la 14 crt. la Ministerul Muncii.

Reprezentanții Băncilor au propus o completare a deciziei ministeriale în sensul, ca serviciile de expediție și funcționarii, cari nu și-au terminat lucrările în orele dinainte de masă, să poată lucra și după masă (intern), dela orele 17—19 (5—7) și maximum 5 funcționari.

Propunerile băncilor au fost acceptate de reprezentanții funcționarilor particulari, în condițiile următoare: indiferent de numărul serviciilor, ce vor funcționa, numărul total al funcționarilor la lucru, nu poate fi mai mare decât 5. Aceștia vor trebui să beneficieze în orele de dimineața de repauz, ca numărul total al orelor de lucru, să nu treacă de 7 pe zi.

Drept sancțiune pentru abateri dela aceste dispoziții din partea vr'unei bănci, delegații funcționarilor au cerut, ca ministrul să poată suspenda dreptul de a se lucra în bănci în afară de orarul obișnuit.

Acordul stabilit se va supune Ministerului muncii pentru decider.

Ante-proiectul noului Codice de Comerț al României.

Cartea I.

Despre comerț în general.

(Urmare).

CAP. IV.

Despre aval.

Art. 211. — Plata unei polițe poate să fie garantată printr'un aval.

Această garanție este procurată de un terț, sau chiar de un semnatar al poliței.

Art. 212. — Avalul se dă pe poliță sau pe o foaie alăturată poliței, sau pe un act separat.

El se exprimă prin cuvintele „bun pentru aval” sau prin orice altă formulă echivalentă; el este semnat de avalist.

El se consideră ca rezultând din simpla iscălitură a avalistului, pusă pe verso poliței, afară când e vorba numai de semnătura trasului sau aceia a trăgătorului.

Avalul trebuie să arate pentru comptul căruia s'a dat. În lipsa acestei indicațiuni, este socotit ca dat pentru trăgător.

Art. 213. — Avalistul, este ținut în acelaș mod ca și acela care s'a făcut garant. Angajamentul său este valabil chiar când obligațiunea pe care a garantat-o ar fi nulă pentru orice altă cauză, afară de vicii de formă.

Avalistul, când plătește polița, are drept de recurs contra garantului și garanțiile acestuia.

CAP. V.

Scadența.

Art. 214. — O poliță trebuie să fie trasă:

La o zi fixă;

La un anumit termen dela emitere;

La vedere;

La un anumit termen dela vedere;

La un anume bălciu.

Polițele, fie cu alte scadențe, fie cu scadențele succesive, sunt nule.

Art. 215. — Polița la vedere este plătită la prezentarea ei. Ea trebuie prezentată la plată în termenele legale sau convenționale, fixate prin convenția de acceptare a polițelor, plătită la un anumit termen dela vedere.

Art. 216. — Scadența unei polițe dela un anumit termen dela vedere, este determinată fie prin data acceptării, fie prin aceia a protestului.

Lipsa de protest, acceptarea netedă este socotită, în privința acceptantului, că a fost dată în ultima zi a termenului de prezentare legal sau convențional.

Art. 217. — Scadența unei cambii trasă la una sau mai multe luni dela data emiterii, sau dela vedere are loc la data corespunzătoare lunei când urmează să fie făcută plata. În lipsă de o dată corespunzătoare, scadența are loc în ultima zi a acestei luni.

Când o poliță e trasă, la una sau mai multe luni și jumătate dela data emiterii sau dela vedere, se socotesc lunile întregi.

Dacă scadența este fixată la începutul, mijlocul sau la sfârșitul lunei, se înțeleg prin acești termeni, prima, a cincisprezecea sau ultima zi a lunii.

Expresiunile „opt zile” sau „cincisprezece” zile, se înțeleg, nu ca una sau două săptămâni, ci ca un termen de opt sau cincisprezece zile efective.

Expresiunea „jumătate de lună” arată un termen de cincisprezece zile.

Art. 218. — Când o poliță este plătită la zi fixă, într'un loc unde calendarul diferă de cel al locului de emisiune, data scadenței se consideră ca fixată după calendarul locului plăței.

Când o poliță trasă între două locuri, având calendare diferite, este adusă la ziua corespunzătoare calendarului locului plăței și scadența se fixează în consecință.

Termenele pentru prezentarea polițelor sunt calculate conform regulilor din aliniatul precedent.

Aceste reguli nu sunt aplicabile, dacă o clauză a poliței, sau chiar simplele enunțări ale titlului, arată că intențiunea a fost de a se adopta reguli diferite.

Art. 219. — Portorul trebuie să prezinte cambia la plată și plata trebuie să se facă în chiar ziua scadenței.

Art. 220. — Termenul unei cambii plătită în timpul unui bălciu, se împlinește în ajunul spargerei bălciului, sau în ziua lui, dacă bălciul nu ține mai mult de o zi.

Art. 221. — Trasul, plătind poate cere polița, ca să-i fie remisă achitată de portor.

Portorul nu poate refuza o plată parțială.

În caz de plată parțială, trasul poate cere ca mențiunea acestei plăți să fie făcută pe poliță și pe chitanța care i-o dă.

Art. 222. — Portorul unei polițe nu poate să fie constrâns de a primi plata înainte de scadență.

Trasul care plătește înainte de scadență, face pe riscul și pericolul său.

Acela care plătește la scadență, este valabil liberat, afară numai dacă nu a comis o fraudă, sau o culpă gravă. El este obligat să verifice regularitatea urmării andosamentelor, însă nu și semnătura andosatorilor.

Art. 223. — Când o poliță este plătită într'o monedă care nu are curs la locul de plată, suma poate să fie plătită de pe valoarea sa din ziua când plata este exigibilă, în moneda țării, afară numai dacă trăgătorul nu ar fi stipulat că plata este exigibilă în moneda arătată (clauză de plată efectiv într'o monedă străină).

Uzurile locului de plată, vor servi la determinarea valorii monedei străine. Totuși trăgătorul poate stipula că suma de plată se va calcula de pe cursul determinat în poliță sau se va determina de un andosator, în acest caz, această sumă trebuie să fie plătită în moneda țării.

Dacă valoarea poliței este arătată într'o monedă, având aceiași denumire, însă o valoare diferită în țara de emisiune și în cea a plății, se prezumă că părțile s'au referit la moneda locului plății.

Art. 224. — În lipsa de prezentare a poliței la plată în termenul fixat prin art. 219, orice debitor are facultatea de a remite suma în depozitul Casei de depuneri, Consemnațiuni și Economie, pe cheltuiala, riscul și pericolul portorului.

(Va urma).

CRONICĂ.

Concentrarea băncilor săcuiești din Ardeal.

Precum suntem informați, băncile săcuiești, urmând exemplul băncilor săsești, încă sunt pe cale a-și concentra forțele financiare, prin crearea unei *bănci centrale puternice*, chemată să alimenteze cu credit micile bănci maghiare din Săcuime, în număr de peste 30.

Lucrările pregătitoare a acestei concentrări a băncilor săcuiești sunt ajunse deja într'un stadiu foarte avansat.

Intreaga acțiune de concentrare este patronată de o mare bancă maghiară din Cluj, care are concursul marilor proprietari și a majorității intelectualilor maghiari.

Sediul noii centrale a băncilor maghiare va fi, probabil, orașul Târgu-Murăș.

Prima Cassă de păstrare timișoreană, una din cele mai de frunte bănci ale Banatului se contopește cu *Banca Comerțului din Craiova*, care a intrat în posesiunea majorității acțiunilor băncii timișorene.

Prima Cassă de păstrare va continua să funcționeze, după perfectuarea fuziunii, ca Sucursală a Băncii Comerțului din Craiova.

Recolta grâului și a porumbului. Conform rapoartelor oficiale, intrate la Ministerul agriculturii și domeniilor, în a. c. recolta grâului este peste media anuală obișnuită.

Porumb a fost cultivat pe circa 4¹/₂ milioane hectare și, după ploile ultime, situația porumbului este: 40% din recoltă foarte bună și bună; 38% mediocră, iar 22% din recoltă este compromisă. Producția a. c., conform celor de mai sus, asigură cu prisosință consumul intern pe 1929.

Uzinele de fier Reșița în ultima adunare generală extraordinară, ținută la 3 crt., a decis sporirea capitalului social prin o nouă emisiune de 75.000 acții cu Lei 37,500.000.

Emisiunea se va pune la subscripțiune numai la toamnă, după stabilizarea monetei noastre. Fixarea condițiilor de emisiune s'a încredințat Comitetului executiv al Direcțiunii.

La noua sporire a capitalului participă grupa engleză Wickers și casa de bancă germană Mendelsohn.

Producțiunea aurului în România în 1927 a fost de 2006 kgr. în valoare de Lei 224,690.035, față de 1731 kgr. în 1926, în valoare de Lei 253,293.329.

Diminuarea valorii își află explicarea în reducerea prețului de schimbare a aurului, care în 1927 a fost de Lei 112.009 pro kgr., iar în 1926 de Lei 146.327 pro krg.

Asociația pentru știința asigurărilor. În București s'a constituit o asociație sub denumirea de mai sus, care are de scop promovarea științei asigurărilor și anume atât latura matematică a asigurărilor private și sociale, cât și a tuturor științelor pure și aplicate, ce pot fi de folos asigurărilor. Comitetul compus din profesori universitari, directori de societăți de asigurare din capitală și directori la Casa Centrală a asigurărilor sociale, și-a ales prezident pe dl Ioan I. Lapedatu, fost ministru, director la Banca Națională a României.

Camera de comerț și industrie, Lugoj, abia înființată în primăvara a. c. a fost dizolvată de guvern și circumscripția ei încorporată camerei de comerț și industrie din Timișoara.

Uzinele electrice ale României. Conform unei statistici recente în țara noastră se află în total 148 de întreprinderi electrice, din cari 132 sunt uzine electrice publice și 16 uzine electrice particulare mai mari.

Majoritatea uzinelor întrebuințează mașini Diesel (214 mașini) și mașini cu aburi (89 mașini). Restul turbine de apă, apoi benzină și gaz.

Capacitatea instalațiilor electrice este de 105,000 K. W.

Banca Generală Europeană. Marele ziar vienez „Neue Freie Presse“ este informat că în Londra este pe cale să se înființeze, sub firma de mai sus, o nouă bancă, cu capital social de 1 mil. Lire sterline.

Noua bancă va fi sub conducere maghiară și se va ocupa cu plasarea efectelor (hârtiilor de valori) maghiare în Anglia.

Situația sumară a Băncii Naționale la 4 August a c. prezintă diferențe mici față de situația dela 28 Iulie 1928.

Circulația este de Lei 21.041 mil. față de 21.038 mil. la 28 Iulie.

Scontul s'a redus dela 10.096 mil. la 9.928 milioane; avansurile din contră au sporit dela Lei 825 mil. la Lei 841 mil.

Bonurile de tezaur sunt neschimbate cu 6123 mil. iar Diverse conturi pasive Lei 4651 mil. față de 4670 mil. la 28 Iulie a. c.

Cursul Valorilor la București

la 16 August 1928.

EFECTE

	Dob. anuală	Cursul
Rentă 1913 original	4 ¹ / ₂	180—200
Rentă 1913 duplicate	4 ¹ / ₂	100—110
Scris Rurale	5	56 ³ / ₄ — 57 ¹ / ₂
Scris Urb. București	5	56 ¹ / ₂ — 57
Scris Urb. Iași	5	56 ¹ / ₄ — 56 ¹ / ₂
Comuna București	4	60— 65
Comuna București	5 ⁰ / ₁₀	70— 75
Imprumutul Național 1916	5	79— 80
Imprumutul Unirii 1919	—	64 ¹ / ₂ — 65 ¹ / ₂
Imprumutul Refacerii 1920	5	65 ¹ / ₄ — 65 ¹ / ₂
Renta împroprietăririi	5	59 ¹ / ₂ — 60
„ 1903 original	5 ⁰ / ₁₀	100—110
„ 1903 duplicate	5 ⁰ / ₁₀	90— 95

BĂNCI

	Val. nom.	Cursul
Banca Națională	500	13150—13400
Marmorosch Blank & Cie	500	1760—1780
Românească	500	1300—1310
„ pui	500	1140—1150
De Scont	500	440— 450
Comerc. Română	500	1700—1710
Credit Român	500	1195—1200
Generală	500	720— 730
Viticola	500	490— 500
Comerț Craiova	500	1080—1110
Com. Ital. și Rom.	500	700— 750
Albina Sibiu	500	1000—1025
Carpaților	500	400— 410
Franco-Română	500	290— 310

ASIGURĂRI

	Val. nom.	Cursul
Dacia-România	2000	8000—8100
Națională	500	1250—1300
Generală	500	2850—2950
Agricola	500	1100—1200
Steaua României	500	950—1000
Prevederea	200	290— 300
Soc. Urania	1000	1800—1900

PETROLIFERE

	Val. nom.	Cursul
Steaua Română	500	1520—1575
Astra Română	500	3100—3125
Speranța opt.	500	1300—1350
Speranța pui	500	800— 820
Petrol Blok	500	350— 360
Petrolul Rom. opt.	500	820— 850
Petrolul Rom. (pui)	500	450— 460
I. R. D. P. opt.	500	460— 470
I. R. D. P. III vărs.	500	250— 260
Concordia	250	1350—1375
Creditul Minier	500	1340—1350

DIFERITE SOCIETĂȚI

	Val. nom.	Cursul
Reșița	500	940— 950
C. Tramv. Buc.	500	1250—1270
Govora-Călimănești purtător	200	260— 270
Govora-Călimănești nom.	200	260— 270
Cartea Românească	500	420— 430
Creditul Technic purt.	500	450— 460
Creditul Technic nom.	500	450— 460
Letea opt.	500	1180—1200
Clădirea Românească	500	910— 920
Mica ex. cup.	500	780— 800
Carpațina	500	950— 975
Credit Industrial	1000	1200—1210

MONEDE EFECTIVE

	Cursul
Dolari	164—164.25
Sterline	797.00—801.—
Lirete	8.70— 8.75
Cor. cehe	4.95— 5.—
Franci francezi	6.52— 6.55
Franci belgieni	4.55— 4.65
Franci elvețieni	32.10— 32.30
Mărci germane	39.50— 39.70
Zloți	18.25— 18.75
Silingi	23.45— 23.55
Pengő	29.00— 29.25
Dinari	2.88— 2.92
Leva	1.24— 1.26
Drachme	2.13— 2.16
Lire otomane	85.00— 86.—
Napoleon	645.00—655.—